

2011 / schrijfoopdracht

Geschreven voor het Passa Porta Festival 2011, ter gelegenheid van het programma 'Home Sweet Home?' op zondag 27 maart in de Beursschouwburg. De Belgische auteurs Alain Bertrand (Franstalig) en Anne Provoost (Nederlandstalig) ruilden hun huizen in Bastenaken (Bastogne) en Antwerpen. Een initiatief van de literaire organisaties Het beschrijf en Entrez Lire.

Alain Bertrand

Antwerpen, eerste zonneschijn

voor Anne Provoost

'Bij mooi weer zult u de leeuwen horen brullen'.

Deze belofte had mijn Ardense jagersinstinct geprikkeld, en ik was in Antwerpen aangekomen als in een droom vol verlangen. Het monumentale station dwong me een minuut stilte in acht te nemen: 'Antwerpen', met daarboven een dubbele hoorn des overvloeds, een versterkte kroon en scepters die pas met nieuw bladgoud waren bedekt. Was het een voorteken? Antwerpen beval me de neus op te steken en me tevens in de rug te dekken, mocht er een wild dier uit zijn kooi ontsnappen.

En inderdaad, aan de ingang van de dierentuin verhief een leeuw het blonde mozaïek van zijn vacht. Zijn blik negeerde de horden consumenten die over de Meir stoven, richtte zich op het goud waarmee de dondergod, de geciseleerde torentjes en de wijzerplaten van de kathedraal bedekt zijn.

Voor mijn gevoel betekende het pas opnieuw vergulde verguldsel dat tegen de grijze, nette gevels afstak voor Antwerpen wat de sgraffiti betekenen voor Praag: een symbool dat ik moest leren lezen in de hoop op een verblindende betovering.

Intussen las mijn povere verbeelding het als de echo van de pels, van de manen van een leeuw die zich naar de hemel opricht. En die geduldig wachtte tot hij vleugels kreeg

zoals in de Venetiaanse mythologie. Wie zal me geloven als ik beken dat de gouden letters op de etalages en het geroezemoes van de in het Vlaams gevoerde gesprekken me evenzeer in vervoering brachten als het lenteweertje? Niet vanwege een exotische dierentuin of Afrikaanse savanne, maar omdat de smeulige gescandeerde stembuigingen van gerolde keelklanken en subtiele verschuivingen tussen tong en verhemelte me herinnerden aan de taal van mijn moeder, die uit Gent afkomstig is.

Om me in dat verleden te verlustigen dompelde ik me onder in de sfeer van een etablissement, gelegen in de schaduw van de kathedraal. Alles was er overjarig, zelfs het verkleurde gebak dat onder een glazen stolp ronddraaide, of de kerstman die in het stof van de namaakhaard was achtergebleven. Er zaten op hun zondags uitgedoste bejaarden die bont droegen, een mahoniekleurige permanent, lippenstift afgestemd op het karmijnrood van hun wollen jasje. Tussen de vrolijke weduwen, één enkele oude man met een vaal hemd, bruine das, gekeperd pak, maar met een vuurrood gezicht dat dankzij de vele *pintjes van 't vat* steeds feller begon te blozen.

In Vlaanderen spreken de mannen luid en klaar, winden ze zich op over de sportuitslagen of hanengevechten. Niettemin, de stortvloed van lettergrepen waarvan ik slechts flarden begreep, dompelde me onder in de rivier van de tijd, in een mijmering waar kinderjaren en illusies met elkaar vervloeiden als de fluwelige alchemie van een Antwerpse cappuccino.

Ik werd uit mijn overpeinzingen losgerukt door het verdachte voorkomen van Pieter Paul Rubens die aan de muur tegenover mijn tafel hing.

Ik vond dat hij er verbazend geel uitzag.

Dronk de schilder misschien te veel van het bier geschonken in kelkglazen die hier in de openlucht prijken als sacramenten op siertafeltjes in de lenteson?

Een dubbele Tongerlo, dubbele Westmalle, dubbele Carolus: om de gouden draad van ons bezoek weer op te nemen namen we twee entreekaartjes voor de kathedraal.

Laten we nu opgaan in haar witte licht, in haar evenwichtige zeilwerk, haar galerijen met altaren, haar legers kaarsen opgedragen aan *Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen*.

Aan de voet van de 'Kruisoprichting' zien we hoe de blikken smekend ten hemel stijgen, hoe de krachtige compositie door een hiernamaals der dingen wordt aangezogen.

Ik genoot ervan dat de Vlaamse mystiek eerst musculair was, en dat sommige geschilderde kuiten konden wedijveren met die van Rubens' standbeeld op de Groenplaats.

Als een krachtige boomstam schoot zij wortel en reikte verder dan het zichtbare, hoger dan de naïef vergulde sterren op het dakgewelf van de kathedraal.

Was het aan euforie te wijten? Ik had de indruk dat mijn oordeelsvermogen werd aangetast door de vreugde dat ik werkelijk daar was, op deze mooie lentedag, uitgenodigd door een Vlaamse, rechtgeaarde schrijfster.

Zodra ik me weer in de openlucht bevond, zette een windstoot mijn gedachten weer op een rijtje: het vergulde opbod rondom de Grote Markt bereikte zijn verzadigingspunt.

Terwijl op alle caféterrassen amberkleurige kelken prijkten, pronkten ook de gebouwen – het ene met een blazoen waarop een leeuw brulde, het andere met een beeld genre *gay pride*, nog een ander met enigszins exotisch ogende zuiltjes.

Het summum van klatergoud diende zich aan het stuur van een limousine aan, gebronsd als een Oostenrijkse karos, en van een andere slee bestuurd door een rijkeluiszoontje – een en al flikkering, bril inclusief, vervolgens nog een waarin drie hollywoodiaanse valse blondines praalden.

En dat puik der natie bewoog zich ronkend over de grond, in een soort ritueel waarbij leeuwen zich niet langer oprichten naar de zon, maar rondjes draaien in hun vergulde kooi.

Bijgevolg was ik onze gastvrouw, met wie ik een weekend van huis had geruild, erg dankbaar. Ik liep de groene trap naar de eerste verdieping op en zocht toevlucht tussen de muren van haar in een zacht licht badende bureau, buiten de tijd, mijlenver van de schittering en de gierende motoren verwijderd.

En daar bekeek ik een voor een de duizenden Nederlandse boeken, de gedroogde piranha, het gebalsemde schubdier, de Belgische vlag, de oude Remington op de kersenhouten schrijftafel, en ook de tientallen door bagagenetten versleten koffers die me als roerloze dromen omringden.

Vertaling uit het Frans: Katelijne De Vuyst